

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Éves ár: 10 k.
Féléves: 5 k.
Negyedéves: 2 k.
Egy hónap: 1 k.
Egyes szám ára 4 k.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **ISJ. MÓRIZS PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Egy hasábol petít sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzet
hirdetéseket alkú szerinti jutányos áron vetelnek fel. Helyeg-díjmin
don külön bejelölésért 30 kr.

Városunk iskolái.

I.

Debreczen, aug. 23.

(k.) Egy hét még s újra hangosak lesznek az iskoláknak ma még néma termet, megtöltik jókedvű s életerős zsvajjakkal a muzsafiak a hat esztendő gyermekektől kezdve fel a 20—24 éves ifjakig. Mielőtt azzal foglalkoznánk, hogy nézetünket a különböző iskolákról elmondanók, tartsunk egy kis szemlét a felett, a mi van, főleg abból a szempontból, hogy elég-e az, ami van. Fatális módon aktuális ez a kérdés ma, mikor az eddig a főiskolában elhelyezett s tényleg az ahhoz tartozó négy osztályu elemi iskolának törvényes folytatása, amelyre azonban a főiskolának, mint ilyennek szüksége nincsen: a mai napon fedél nélkül áll, régi helyéből ki van falazva s új helyisége még kijelölve nincs, egy hét múlva pedig kezdődik az iskolai év . . . Fatális aktualitás e kérdés még azért is, mert hiszen tudvalevő, hogy a közoktatási miniszter, valamint a városi közigazgatási bizottság 15 új népiskolai osztálynak felállítását sürgeti s ime ma, egy héttel az iskolai év kezdete előtt még egynek sincs közülök semmi nyoma sem . . .

De nemcsak a népiskola az, amely ilyen sanyaru állapotban van; a középiskolák immár évek óta túltömtek s

uj osztályok felállítása még mindig csak a pium desideriumok közé tartozik: hívják azt akár ev. ref. főiskolai párhuzamos osztálynak, akár róm. kath. főgimnáziumnak, akár állami főgimnáziumnak — akár polgári iskolának.

Ezeknek a rettentő bajoknak elhárítására van egy hét, az alatt kell módot találni az elhárításra s azt nyelbe is ütni egyaránt, — vajjon lesz-e belőle valami? — Alig hisszük.

Nevezetesen nézzünk csak körül. A tegnapi ev. ref. presbiteriumi közgyűlés foglalkozott a főiskolában elhelyezett V. és VI. fiu elemi-osztályok ujhelyezésével s azt határozta, hogy e tekintetben az ev. ref. népiskolákat építendő városi és egyházi vegyes bizottsághoz fordul s egyben felkéri a városi tanácsot, hogy a tervben levő központi elemi fiuiskola felállításáról oly időben gondoskodjék, hogy a jövő 1898/99. tanév elejével megnyitható legyen. Ez azonban maga még nem meríti, nem meritheti ki a szükséges intézkedéseket, hiszen tudvalevő, hogy a kormány a tankötelesek összeirt létszámának helyességét is kifogásolja, de ha még elfogadja, akkor is kevés Debreczenben a népiskola. A hiány megszüntetésére két állami iskolát kért a város, mint a jelek mutatják, ebben az iskolai évben egyikből sem lesz semmi, ez a mód tehát a számi-

tásból kiesik. Az egyházak a maguk erejéből képtelenek, de nem is kötelesek az iskolákat szaporítani, eredmény tehát e részben sem várható. Így állunk a nép iskolákkal.

A közoktatási miniszter a reális-kola átalaktiásába nem ment bele, új állami főgimnázium felállítását pedig nem ígérte, hanem e helyett a róm. kath. algimnázium kifejlesztésének gyorsítását helyezte kilátásba. Ennek ügye most úgy áll, hogy a város a prépostság választát várja s csak az után fog hozzá a dolog előkészítéséhez azután fog az ügy az alapító levél elkészítése végett a jog- és pénzügyi bizottsághoz, onnan a közgyűléshez; igen jó lesz, ha novemberre lesz a dologból valami, azaz az iskolából a tanév folyamán minden bizonyossággal semmi. Van még ezenkívül is egy olyan segítő eszköz, mely szintén a levegőben van, akár az eddig említettek: a polgári iskola. Ennél az az egyetlen különbség a többiekhez képest, hogy erre a város kötelezve volna, s még-em tartja fenn.

A mi szemünkben egyetlenegy remedium van a bajra: az iskola adó. Ha ezt kivetik, jövedelmét akár községi iskolákra, akár a felekezeti iskoláknak a népesség szerint való arányban segítésére fel lehet használni s a baj gyorsan orvosolva van. Hozza a tanács az, aug. 26-iki közgyűlés elé s felhasználásra

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Hiszek . . .

Hiszek egy szebb jövőben
Tengernyi kú mulasábau . . .
Hogy a sok gyötrelomben
A jövődő megváltás van!

Hiszek földi üdvösség
Igerkező érkezésén! . . .
Míg bennem e szent hit ég
Nem esügg dek soha el en!

Hiszek egy diadallan
Az igazság győzelmében:
S míg szívem egyet doblan
Nem is ér el semmi szegyen!

Hiszek egy szebb jövőben . . .
Szenvedés, baj, megváltásan
Várok rád rendületlen
Mentő percem! . . . Tavozz satan!

Petri Arthur.

M a g a.

Angolnak, franczianak, németnek nem szivesen mondanám meg, miről szól ez az irasom. Mert a you, vous, Sie boldogjaival csak nehezen tudnám megértetni, hogy nincs abban

abban egy csöpp szegyeloi való sem, hogy mi magyarok, ezeredik európai esztendőnkben ismég mindig azon vitatkozunk: miképpen szólítsuk meg uri felebarátainkat harmadik személyben. Megjegyzendő: a német csak szialelné, hogy nem ért meg; hiszen az ő Sieje is csak nem rég vált általánossá, az Ihr meg az Er ma is lappang, alig ötven esztendeje még kaputos embereket is hivatknak, hogy ne szóljak az Er-ről, mely az osztrák hadseregben egész 1870-ig jarta. Édesapámat 1871-ben a katonai törvényszék Er-nek czimezte, mert mint szerkesztő, nem ment charge számba s csak közlegényi (nem főhercegi) rangban ült a vádlottak padján. Sőt (miután redaktornak vallotta magát) még azt is megkérdézték tőle: »Kann Es lesen und schreiben?» Ezen a kérdésen maga a törvényszék is nevetett és az előtűlő ezredes a szünet perczeiben humorizálva faggatta a most már »Herr» Redakteurt, hogy csakugyan tud-e írni olvasni? De mikor a tárgyalás tovább folyt, a Herr és a Sie megint eltűnt és megjelent a vorschrittos közlegény és az Er, magyarul kend, igaz hogy a tolmácsolót őrmester — az apám hivatalosan nem értett németül — gyöngéden tesznek fordította.

Olasz embernek nem sokat kellene magyaráznom, hogy mi a maga, kegyed ön kérdéses dolog voi meg a lei, illetőleg ella. A legu oiso grammatikáeska is megoktat beaúnket ez általános szabalyra, hogy voi a közön-

seges ember, lei a művelt ember. De ez az általános szabály egyszerűen nem igaz. Az olasz szinpadon voi a hercegasszony is; és ez a megszólítás nem sérti senkinek a fület. Sőt itt lent, az igazi nagy komédiában, az életben is csak a századvégi olasz hőkken meg, ha per voi beszélek vele.

Furcsa, hogy a voltaképp azonegy lei és ella finom különbsége már vaskosabb. Che vuol ella? megbizseregteti a vért: szinte kihívó hang rejlik belőle.

Máskor — bizony-isten nem tudom, mikor — a lei és az ella tilalmas. Hogy ne vétsek inkább csak voi-nak szólítok minden olaszt. Ez a csimbókos gorombaság jámborabb amaz árnyéklatos durvaságnál.

Bocsánatot kérek ez idegen példaért. De csak arra akartam kilyukadni, hogy a mi ezimezésiainek kérdésében is az a fő dolog: mi a sértő, mi nem. Bolond egy história ez. De hiába, megvan; tehát számolnunk kell vele.

Engemet például, megvallom, a maga legtöbbször sért. Miért sért? Nem tudom. Azaz, hogy tudom. Magyar paraszt vagyok. És a magyar paraszt nem türheti a maga megszólítást.

Hogy miért nem türheti? Talán azért, mert az Alföldön a maga, mint tisztos titulus, nem járja. A maga általános cím gyanánt felvidékiesség. Semmi egyéb. Rozsnyó Kassa, Svitakország meg Szepes alkalmasint nem gyöz csodálkozni, hogy mi ide lent azon ve-

való javaslattal együtt s ellehet fogadni; tanítókat lehetséges lesz hozzá kapni s ugyanebből az összegből állítsa fel a polgári iskolát is a város: s ezzel fog az ügynek legtöbbet használni. Ha az iskolaadót kivetik, pénz lesz, ha pedig pénz van: október elsejére nyélbe lehet ütni az új osztályokat akár mint felekezetieket s meg lehet teremteni a polgári iskolát.

BELFÖLD.

Tömeges nyugdíjazás a M. Á. V.-nál.

Az államvasuti tisztviselők előléptetése tudvalevőleg ebben az évben csak úgy, mint tavaly meglehetősen rosszul ütött ki, aminek oka az volt, hogy a hivatalnokok létszáma nem fogyott oly mértékben, mint a melyet az előirányzatba felvettek. Ezen az állapoton segíendő, a kereskedelmi miniszter az államvasutak igazgatóságával egyetértőleg elhatározta, hogy mindazokat, akik harminchat évi szolgálatukkal nyugdíjképpen már teljes fizetésükre tarthatnak igényt, vagy az előirt hatvanéves kort már meghaladták, nyugdíjaztatni fogja. E határozat alapján, amely a fiatalabb tisztviselők előmenetelének szabad tét enged, a legközelebbi időben mintegy százharmincz tisztviselőnek nyugdíjazása várható.

Horváth Gyula és Klapka.

Debreczen, aug. 23.

Még emlékezik a közönség a szomorú és gyászos esetre, amikor Klapka holttestét az István főherceg szállóból, egy zivataros éjjel a magyar kormány rendeletére kivitték a ke-repesi-úti temető halottas házába. Az akkori kormány tulérzékenysége esztelte ki ezt a titkos hullacsempészést, hogy a bécsi körök neheztelését ne vonja magára a magyar honvéd tábornok díszes és esetleg impozáns temetésével. A magyar történelem — mert ezt az epizódot már a történelemből idézzük — bizonyítja, hogy Klapkát mégis impozáns pompával temették el. Azóta Kossuth Lajost is eltemette a magyar nemzet, még sem dől össze az alkotmány.

Hogy Klapka temetése a magyar történelemnek nem szégyenletes epizódja volt, azt első sorban Horváth Gyulának köszönhetjük.

szekszünk: szabad-e keményített gallérú felebarátainknak azt mondani: »Maga kedves ember.« Hát nem maga mindenki? Van a világon valaki, a ki nem maga? A római pápa is az. Sáros, ha a Vatikánban járt és az áldás után azt susogta az erelyes papucsra: »Sain Père, votre bénédiction est le plus beau jour de ma vie.« Ithon így dicsekszik el: »Azt mondtam XIII. Leonak: »Szent atya, a maga áldása életem legszebb napja«, ha mindezt megilletődve hallgatják az Ondóva-Tapolca mentén. És igazuk van.

Az általános maga tagadhatatlanul megvan a felvidéken, epenséggel nem új jövevény mint a kegyed vagy az ön (tizenhatodik századbeli levelekben olvassuk) és igen szerencses egyértékűje a végtelen általánosságú vounnak.

Haj, de mikor az alföldi magyar paraszt szörnyen konzervatív az ő nyelvében! Ha a pesti követjelölt ur azt harsogja neki: »Le-gyenek önök meggyőződve, tisztelt uraim!« vagy »Én a kegyetek érdekeit mindenha szí- vemen viselem,« oly békességes türelemmel hallgatja, akár csak portugálul szólának hozzá. Nem érti, hát belenyugszik.

De a magát megérti és föltamad; mert a maga nem tisztesség. »Valamit sugok magának, vállajon el babájának,« az ereszt alatt meg a fonóban járja; de hogy a pógár embert hívják úgy közösen... Ezt nem veszi be a magyar.

Ez a rejtelmes, voltaképpen oktalan eyelvérek dolgozik bennünk öregebb irástu- dokban is, mikor bánt bennünket a maga. De

Ő volt az, aki a parlamentben az akkori kor- mány eljárását leleplezte s megtámadta hazafias felháborodásának egész hevével, aminek következtében azután Klapka holttestét a te- metői halottasházából visszahozták a városba s a belvárosi plébánia-templomban ravataloz- ták fel s onnan is vitték ki impozáns részvé- tellel abba a sírgödörbe, melynek közelében fog nyugodni a hős tábornok hős védelmezője, Horváth Gyula...

E sorok írója jelen volt ama hullacsempé- sző zivataros éjjelen, amidőn Horváth Gyula a temetési vállalat teher szállító kocsi- jával találkozott. Fiakkeren ment néhány barátjával. E sorok írója megismerte és megállította a kocsit.

— Horváth Gyula ugrott ki elsőnek.

— Mi az? kérdezte.

— Kikisérjük Klapka tábornok holt- testét.

— Az lehetetlen! Ebben a butorszállító kocsiban?

Horváth Gyula szeméi villogtak, hangja a haragtól remegett.

Aztán elmondta neki a szállóbeli bor- zalmas jelenetet.

Horváth Gyula maga így írta le a Ma- gyar Hirlap akkori számában azt a jelenetet, mint kísérté ki a temetőbe éjjel Klapka holt- testét:

»Zuhogó esőben indultunk utnak a te- mető felé a teherkocsival...

Akik eleinte a halottat kísérték, utköz- ben azok közül is elmaradt néhány, úgy, hogy mire a temetőhöz értünk, kivülem már csak Náday, Szakács, Gonda József és a titkár vol- tak jelen. Mikor a temető kapujához értünk, sokáig kellett csengetnünk, mert nem voltak értesítve róla, hogy még halottat hoznak. A temetési vállalat emberei elmondták, hogy miért jöttek, de a temetőt azt kívánta, hogy mutassák fel a halottas bizonyítványt és fi- zessék le a 25 frtnyi illetéket. Ez meg is tör- tént. Erre bemehettünk és a halottat elhe- lyezték a halottasházban. A hivatalos képviselet: A három Entrepise szolga kapott az- után két nyulat, egyet Klapka holttestéről, a másikat — 25 frt lefizetéséről...

A temetőben megtudtam, hogy a honvéd egyesület 700 frtos elsőrendű temetést rendelt Klapka tábornoknak.

Mikor a temetőben tarták a holttestet Náday azt mondta: »Csodálatos!... Ép most üti a tizenkettőt.«

alkalmasint része van ez idegenkedésben egy kortörténeli jelenségnek is. 1867. az alkotma- nyos étellel együtt elhozta az alkotmányos megélhetést is.

A mindig okos és mindig némi pénzza- varban szenvedő észak-kelet tüstént fölfogta, hogy Hungaria anyánk, minekutana a maga asszonya lett, hajlandó eltartani egynehány száz érdemes, de nem ép égetően szükséges fiát. És népes lón Pest városa és minden állami hivatal felvidéki urakkal. És megszüle- tett a svihák fogalma.

Kezdetben a svihák szó azt jelentette, a mit ma a stréber.

Es népszerűtlen vala mi irigy érthet- lenek között. Alakot, gyűlöletes és komikus alakot csináltak belőle. Vicczeltük csinos öltözködését, sima neveltségét, ügyes életre- valóságát. — Vele együtt hozzánk költözött provinciálmusa, a maga czufondáros szálló ige lett szájukban. Alföldi nyelvérzékünk föl- lazadása e szó ellen nem hatott annyit, mint az a tudat, hogy a maga svihák szó. Ül- dőztük a magát Mert a maga egyenlő a ka- padokóssal, az arisztokratasággal, az ingyen- éléssel: Edes apám igazi hadjáratot viselt a maga ellen, a sajtóban és a színpadon. Lehe- tetlenné is tette nagy időre. A Nők az alkotmányban vigjátékbeli mama, mikor leczkét adott leányának a svihákságból, a fél ország kacajja közt hirdette, hogy így kell beszélni: Tudja maga, látja maga, hallja maga.

De szállanak az évek. A svihák fogalom eltűnt, azaz hogy inkább csodálatosan kedvező ataiakulásokon ment keresztül és ki mer még

Igy beszélt el Horváth Gyula az esetet a Magyar Hirlap akkori legközelebbi száma- ban.

Másnap a hában előadta az ügyet s az ő felháborodásának nemes kitörése áthatotta az egész parlamentet.

A V. H. Sz. részvéte.

Horváth Gyulának, a szenális hirlapíró- nak, a mindig nemes kollégának elhunytá fe- lett mély fájdalomunkat, igaz együttérzésünket fejezzük ki Önöknek a súlyos veszteségben és gyászban, melynek osztályosa az egész hirlap- író kar. Kérjük a szerkesztőséget, hogy tisz- teletteljes részvételnél közölni sziveskedjék Horváth Gyula gyászoló családjával

A vidéki hirlapírók országos szövetsége

Kulinyi Zsigmond, elnök.

Palócz László, titkár, Szeged.

Horváth Gyula ravatalát szombaton egész nap sokan látogatták. Rendkívül sok koszorút helyeztek a ravatalra, a család tagjai, Fe- n y ő Sándor, a »Magyar Hirlap« szerkesztő- sége és kiadóhivatala, a Magyar Hirlapkiadó Részvénytársaság, báró Brunecker-család és sokan mások. A temetés délután négy óraker ment végbe nagy fényvel. Ott voltak teljes számmal az »Otkon« és a Budapesti Újságírók Egyesülete tagjai, Szentes város küldöttsége, Wekerle Sándor és sok előkelőség. Gyászbe- szédeket mondta Rákóczi Jenő, az »Othon« elnöke, F e n y ő Sándor a »Magyar Hirlap« felelős szerkesztője, S i m a Ferencz Szentes képviselője, S á n d o r József az Emke főtít- kara és H a y p á l Benő lelkész.

Polgármesterek értekezlete.

— Saját tudósítónktól. —

Máramaros-Sziget, augusztus 22.

Hetvenhárom magyar város küldötte el polgármestereket és főtisztviselőit arra az érte- kezésre, amelyet dr. Papp Tibor polgármester aug. hó 23 és 24. napjaira hívott össze Mára- maros-Szigetre. Az értekezlet első sorban a városi közigazgatás reformjának kérdésével, azután, pedig a városi tisztviselők helyzetének megvitatásával foglalkozik.

Most, hogy a belügyminiszteriumban el- készült a városok közigazgatásának reformjá- ról szóló törvényjavaslat, kétségtelenül első sorban a máramaros szigeti értekezletet hívatott arra, hogy elmondja a javaslatról véleményét.

ellene mondani Darvinnak? az ő szépunoká- ja a mi népszerű és dicső igaz magyar: a dsentri. Igenis, svihák genuit bikficz, bikficz autem genuit fertálmagnás, fertálmagnás autem genuit firtli, firtli autem genui dsentri, a ki él és uralkodik. Nagyon hihető, hogy a dsentri lagyékából származott stréber egy néhány év múlva ép úgy meggyarapszik dísz és tisztesség dolgában, mint a nagyapja, szép- apja és mindapja cselekedte az idők folyamá- ban és minden abaposztó vadászkatát, zer- geszakálás zöld kalap és kenguru bőr hajtó keztyű egy megköveteli majd a gazdája szá- mára a stréber nevet, mint a férj megköveteli ma a dsentri epitheton ornanst.

A svihák, mondom, eltűnt, azaz hogy immár mindnyájan keresztül estünk a svihák- ság stádiumán. És hogy semmi gyűlölség se bántja emlékezetét: mutatja a maga ujjászü- letése és terjedő diadala.

Régi erkölcsi jelentősége immár régen elveszett. Magamnak is emlékeim között kel- lett kutatnom, hogy elmondhassam a történe- tet. De az az idestova harmincz év előtti boszuság mégis csak bennünk lappang ön- tudatlanul; bennünk, akik a budapesti magá- tól még mindig húzódozunk, sőt valami sértés formának érezzük, miht az alföldi paraszt.

Hallom, hogy ma már a férfiak is magáz- zák egymást Budapesten, sőt ez a bon ton Engemet még nem szólítottak meg így; de ha ezt megselekedné valaki, azt mondanám neki: »Jó uram, magázza majd csak a fiamat, én régi ember vagyok s ez a titulus idegesség- tesz.« A női ajk magája az én fülemben két-

Azok akik a városi közigazgatás élén állanak, gyakorlati érzékkel észre fogják venni a törvényjavaslat esetleges hiányait és fogyatkozásait, másrészt pedig ennek az értekezletnek a tekintélye javára fog válni a törvényjavaslat ama konceptuális intézkedéseinek, amelyeket a városi közigazgatás vesér-férfiai helyesnek és törvényerőre emelendőnek fognak tekinteni.

A közigazgatás reformját illetően az értekezlet első sorban a következő kérdésekkel fog foglalkozni.

1. Rendezett tanácsú városoknak törvényhatósági joggal felruházott városokká való átalakítása és viszont.

2. Nagyközségeknek városokká való átalakítása és viszont.

3. A képviselő-testületek alakulása és hatásköre.

4. A polgármesteri állás viszonya a képviselő-testülethez.

5. A városi képviselők választásának kérdése.

6. Tisztán az állam érdekében végzett közigazgatási funkcióknak állami tisztviselők által leendő teljesítése.

7. A városi rendészet államosítása.

7. A díjtalan tisztviselők alkalmazásának kérdése s más egyéb fölmerülő kérdések tárgyalása.

Amint e tervezetből kitetszik, az értekezletnek korántsem az lesz a célja, mint a mozgalom megindultakor híresztelték, hogy állást foglaljon az ismeretes Fascho-Moys-féle törvényjavaslattal szemben, hanem sokkal inkább az, hogy megvilágítsa a fontosságát azoknak a kérdéseknek, amelyeket leginkább a közigazgatás gyakorlati férfiai ismernek s amelyek a törvényjavaslat szerkesztőjének figyelmet részben elkerülték.

A közigazgatás reformjának kérdésén kívül a városi tisztviselők nagyon is elhanyagolt helyzetének javításával is foglalkozik az értekezlet. A tervezet szerint első sorban a következő kérdések fognak tárgyalás alá kerülni.

1. A városi tisztviselők országos egyesületének megalakítása, az alapszabályok körvonalozása, s az alakuló gyűlés, vagy esetleg egy országos kongresszus előkészítése.

2. A városi tisztviselők fizetési viszonyainak kérdése, fizetési osztályok felállítása és s minimális fizetés megállapításának kieszközölése.

3. A városi tisztviselőknek a megyéhez és ennek tisztviselőihez való viszonyai

4. A városi tisztviselők nyugdíjának kérdése. Természetesen a tervezetben felemlített kérdéseken kívül egyéb indítványok is kerülnek tárgyalásra, amennyiben a városi közigazgatás reformjának és a városi tisztviselők helyzetének javításával összefüggnek.

KÜLFÖLD

A Sztóilov ügy elintézése.

Sztóilov ur megmondta magát és a bécsi bolgár ügyvivő ntján, élénk sajnálkozását fejezte ki ama lapnyilatkozat felett, mely oly felháborodást idézett elő nálunk s amely lapnyilatkozat — így mondja Sztóilov ur — az ő nézeteinek egyáltalán nem felel meg.

A külügyminiszterium e nyilatkozatot tudomásul vette s az ügyet elintézettnek tekintti. Azonban senki sem fog abban kételkedni hogy uriember ez a miniszterelnökkel, kényszerítő körülmények nélkül, nem igen fog szóba állani. A külügyminiszterium elintézte az ügyet **B u l g a r i a v a l.** — Sztóilov ur azonban marad továbbra is a Boicsev Decsko barátja és védelmezője. Ez pedig éppen elég.

A felhívatos Wiener Abendpost ugyanis a következő kommunikát közli:

Sztóilov bolgár fejedelmi miniszterelnök ur megbízásából ma Szimnatsjev dr. bécsi bolgár ügyvivő ur megjelent Bécsben a császári és királyi külügyminiszteriumnál és a hozzá Szófiából érkezett utasítások alapján azt a formális kijelentést tette, hogy Sztóilov urnak, a berlini Lokalanzeigerben f. évi július 31-én megjelent, a nevezett lap koburgi tudósítójával folytatott beszélgetését lényegesen elferdítve reprodukáltak.

Szót szándék Auszria Magyarországra és a legelső királyi ház ellen teljesen tervolt a bolgár miniszterelnökötől s az az érdekes közlemény, mint nézeteinek egyáltalán meg nem felelő felett csak élénk kényszerítő körülmények között a közzétételnek okául bolgár részről Sztóilov miniszterelnök urnak Szófiából való távoztását és a hiányos és elkésett információ okozta félreértéseket hozták fel, amelyek tekintettel az eset fontosságára és kényes természetére, arra kényszerítettek a bolgár miniszterelnököt hogy a kérdés rendezését Szófiába való vissza-

téréseig halassza el. A jelen hivatalos nyilatkozat következtében, amely a cs. és kir. kormány által felállított követelésnek eleget tesz a fennebb említett közlemény előidézte incidens elintézettségéig tekintendő.

Az osztrák helyzet.

Debreczen, aug. 23.

Tul a Lajtán most roppant érdekes a politikai helyzet. A kormány, mely áprilisban bocsátotta ki a nyelvrendeletet és az obstrukció miatt kénytelen volt a birodalmi gyűlést elnapolni, hajlandó alkudozásokba bocsátkozni a németekkel, hogy kiengesztelje őket és biztosítsa a kiegyezési provizóriumnak és indemnitásnak a megszavazását.

Mert bizonyos: hogyha a Badeni-kabinet vissza nem vonja a nyelvrendeletet, mely Csehországban a cseh nyelvet teszi hivatalossá és a németiséget ugyszólván alapszámban rangot meg, akkor az obstrukció a legfeltehetőbb módon tovább fog dühöngeni és sem kiegyezési provizóriumról, sem indemnitásról, sőt egyáltalán semmiféle gyümölcsöző parlamenti munkáról Ausztriában szó sem lehet.

Ezt nagyon jól tudják Badeniék, kiket csak az uralkodó akarata tartott meg a hatalom polczán és ép azért az osztrák miniszterelnök augusztus huszonhatodikára egybehívta a különböző pártok vezéreit, hogy bizonyos egyezséget hozzon létre közöttük, illetőleg biztosítsa a jövődől parlamenti tárgyalások nyugodt, sima lefolyását.

Már eddig is nyilvánosságra került, hogy Badeni hajlandó engedni. Eszeágában sincs azonban a nyelvrendelet visszavonása; de akár enged, akár nem, másrészt az is bizonyos, hogy az osztrák viszonyok oly szátkutczába kerültek, melyből talán nincs is kivetelő út az alkotmány mostani keretében.

A németek, kiknél életkérdés a nyelvrendelet visszavonása, semmiféle kompromisszumra nem hajlandók. Ők folytatják az obstrukciót mindaddig, míg a nyelvrendeletet a kabinet az utolsó betűig vissza nem vonja.

Hajlandó erre Badeni? Nem. Az osztrák kormány csak némi engedményeket akar tenni, ezzel azonban az egyesült németiség semmiképpen sincs megelégedve. És világos, hogy az elégedetlenségnek

fele. Az egyik a keresetlen hangon mondott, mely olyan természetes, hogy észre sem vesszük. Ez a hamisítatlan fevidéki maga, a másik az erőltetett, a modernkedő, a budapesti. Épp oly kellemetlenül hat reám, mint a shake-hand: mikor menyecske vagy leány félarasznnyit távolról erősen a szemem közé néz s a kezemenél fogva nagyot ránt a karomra, a la M. A. C. Sőt az a budapesti maga ép oly bosszús is tesz, mint a Náday urtól tanult asszonyom.

Holott én őszintén óhajtom, hogy diadal-maskodjék a maga is, az asszonyom is, sőt akár a shake hand is. Orthológiam kívánja az ön, meg a kegyed pusztulását, józan eszem a nagyságát. A shake-hand pedig elvégre is derek kis testgyakorlat: miért ne éljen szegény. Ezek a dolgok azonban most, az ő diadala felé haladásukban, még igen kellemetlenek, mert kiérzik belőlük az erőltettség, sőt a filogtatás. Ugy hatnak rám, mint mikor valaki maga is észreveszi, hogy neki is uj ruhája van. A maga és az asszonyom hangjában még mindig benne van ez a dícsékvés! »Mi most előkelően, érdekesen, modern nyelven beszélünk és ez nekünk jól esik.« A mondó vagyok, hogy az ilyen társalgás nem lehet természetes. Alkalmatlan, mint a magas, kemény gallér. Sok időbe fog telni, míg a beszéd hangjából kivész az a feszesség. És a maga majd csak akkor győzedelmeskedik igazán ha sikerült végkép a pokolba kergetnünk az affektálást.

A maga boldogulásának azonban utját állja valami más is; és nem lehetetlen, hogy

ez a más végzettség lesz reá. Nagy divnt mostanában a lányok és fiatalberek Bruderschaftja. A meuet, az udvarlás kivesszett; a souper-csárdas, a flirt él és uralkodik. Nem ép bänom, hogy így van.

Elvégre is külsőség kérdése az egész. A szívek dobogása mindig egyforma volt és egyforma lesz odabent. A régi spinyol udvarok szenteskedéséből származott titkolódzó merevség bizony nem volt ártatlanabb a mai parlagtiságnál.

Amaz a sima politikus Grácián iskolája; emez egy vaskos angol finé, a ki nem rejtegeti sem a gyomra, sem a szíve dolgait: egy-egy jó sor erezés után nem átal kardra hányni a lányos háznál másfél kiló beefet és kereknek megmondja, hogy neki a miss tetszik. Valamint a miss is nyíltan konstatálja, hogy Mr. Augustus elég kedves fiatal ember. Es ez a pár természetes hangon beszélget négy szem közt nem a holdsugarat emiegetik, hanem mindazt a mi őket érdekli. Eddig derek dolog ez a költőtietlen költőség. De a nálunk divatos Bruderschaft már nem egészen derek dolog. Al pedig a Bruderschaft — mint nálam sokkal jobban méltóztatnak tudni — abból, hogy a fiu és a leány bizalmasság jeléül magazzák és keresztneven szólítják egymást. — Vagyis ez esetben maga a burkolt te. Mindez pusztia formáság; van aki azt mondja rá »izléstelenség« van aki azt mondja rá »bajos tréfa« és nincsen senki aki eldöntse hogy voltaképen micsoda hát. A dolog belső jelentősége azonban komoly czudarul. Mindenekelőtt tagadom, hogy a kisasszony és urfi között barátság

lehesse és még kevésbé lehet czimboraság. Mit jelent hát az, mikor egy társaságban van egynehány maga Pista, maga Lidi és van egynehány Kovács ur es Lydia nagysám? A szegény Kovács uraknak tudtára adatik, hogy ők még csak az előszobáig jutottak hogy ők még nincsenek amiköz, pedig entronous lenni jó, a mire mindig ezélez a nyíltan titkos értelmű Pista és Lidi. Ez — engedelmet kérek — egyszerűen olyan, mint az egymást értők összenetvétele. Kovács ur, ha van egy csöpp esze, odább áll és nem várja meg míg őt is előléptetik a Pistaságra. Vagy lehet valakinek ambiciója ez az előlépés, mikor a rangbeliek számosak? Teringette, Kovács ur már csak az első lehet, utolsó Pista szeretne lenni. A Bruderschaftok tagjai most azt mondják, hogy én roszhiszemű ember vagyok. Pedig csak a logikát kedvelem. Vagy legyen mindenki maga és Pista, vagy senki. Ezt a valogatást félre érthetne egy égből szállott fehér auygal is, nem a fekete frakkos ördögök, akik a világ többségét teszik.

Győzzön tehát a maga általánosságával, természetességével, izlésességével. Mai állapota azonban olyan exclusiv, fonák és kellemetlen, annyi bal magyarázatra ad okot, hogy a magánforma vénülő legény már aligha fogja tartani diadalát. A minek szinte örülök, mert hajszomoru lenne öreg-égünben még azt is megérni, hogy végkép eltűnt a világból a régi édes szeretem önt!

Tóth Béla.

obstrukció alakjában fog kifejezést adni. ami az osztrák helyzetet, a kormány nehéz pozícióját egy fikarcnyival sem teszi könnyebbé.

De tegyük föl, hogy a Badeni-kabinet visszavonja a botránykövet, a nyelvrendeletet. Ez a kormány bukását vonná maga után, de megnyugtatón legalább a harcban egyesült németeket.

Mi lenne akkor?

A helyzet akkor sem tisztázódna. Mert a cseh lapok és politikusok nyilatkozatai szerint ez esetben csak egy változás lenne. Nevezetesen: az obstrukció lövegeit nem a németek, hanem a parlamentben képviselt csehek táborából lövöldöznek a kormányra.

Igy tehát a nyelvrendeletnek még a visszavonása sem terelné vissza az osztrák parlamentet a rendes kerékvágásba.

Es egyelőre nincs Ausztriában senki, aki a tagadhatatlanul beteg, öt válságos állapotok gyögyeserét megtudná nevezni.

Lehetséges-e ilyen kivézető utat találni, arra a mostani osztrák vi szonyok tekintetével csak a leghatározottabb nemmel lehet felelni. Az ellentétek annyira kiélesedtek, hogy békés elntézésről szó sem lehet.

Beszélnék arról, hogy ha más mód nincs felfüggesztik a Lajtántúli alkotmányt. Erről azonban csak suttognak azok is, kiknek szemében szálka az osztrák konstitúció. Mindenki tudja, hogy az alkotmány felfüggesztése könyörtelen bizonyossággal maga után vonná a legveresebb forradalmat. Ezt a legfelsőbb körök és az osztrák kormány persze nem akarják, nem akarhatják és így az alkotmány felfüggesztéséről komolyan szó sem lehet.

Nem örvendünk senki bajának, de legyünk őszintek: a magyar függetlenségi politikai hívei kell, hogy örvendjenek az osztrák sivar, vigasztalan politikai helyzetén. Mert meg fog történni az, amire soha senki gondolni sem mert volna; meg fog történni az, hogy a hatvanhetes kiegyezésnek alapját Ausztriában reagentik meg és Magyarországot szinte rakenyszerítik, hogy teljesen független állam legyen és menten minden gyámkodástól, minden beavatkozástól úgy befelé, mint kifelé maga intézze ügyeit.

Ev. ref. presbiteri közgyűlés

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 23.

Az ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap d. e. 10 órakor az egyház nagytanácsstermében közgyűlést tartott, melyen a rendes elnökök: K i s s Áron püspök és S i m o n f f y Imre kir. tan. polgarm. főgondnoknak az összehívás idején történt távolléte folytán N e m e t h y Lajos hivatalkorra legidősebb lelkész és S z i n a y Gyula a gazd. szakbizottság elnöke elnökölték.

A gyűlés elején bejelentették R a b László és M e n e s Andras presbitereknek a legutóbbi gyűlés óta történt elhunytait. A halálukkal megüresedett bizottsági tagsági helyeket a szept. 5-ére kitűzött legközelebbi presbiteri gyűlésen fogják betölteni.

A főjegyző felolvasta Davidházy János esperes körlevelét, melyben az egyházat új szavazásra hívja fel a püspöki rendelet folytán az egyházk. egyházi főjegyzői állás betöltése tárgyában. A presbiterium ragaszkodva előbbi állásfoglalásához, egyhangulag D i c s ö f f y József debr. lelkészre adta a maga 10 szavazatát.

Az idb. Sz. N a g y Károly halálával megüresedett organonista-kántori állás iránt, mint az előre sejtető volt, szelesebb körben nyilvánult az érdeklődés. A pályázati határidő leteltéig (aug. 18.) a következők adták be kérvényeiket: P e r s e n s z k y Károly, szerencsi tanító. N a g y Andras, n.-szalontai org. k., Czirják Gyula kunhegyesi org. k., Nánai Szűcs Ferencz utri, V e r e s Vilmos teglasi org. kán. N a g y Sándor makói org. k., Sz. N a g y Károly budapesti énekesvezér, org. hangversenyző, és k. p. rend. s tanár, T ó t h István dűmsödi org. kántor, E g y e d i Sándor szegedi org. k. B e k e Antal h.-bőszönményi organonista s gymn. énektanár, T ó t h Lajos h.-szoboszi organonista.

takántor, K o v á c s Mihály debreczeni hely. org. kántor. E 12 pályázó között versenyorgonázás és éneklés lesz f. hó 25-én reggel 8 ó. s ennek alapján ejtik meg az egyháztanácsban a kántorválasztást, szintén szept. 5-iki presbiteri gyűlésen. A próbaorgonálás eredetileg a kistemplomba volt tervezve, azonban M t t o v i t s Gyula felszólására, aki kimutatta, hogy a kis templom orgonája nem vetekedhetik új temploméval, e kérdés eldöntését a próbaorgonálás meghallgatására kiküldött bizottságra ruházták.

Ezután az idén bekövetkezendő presbiterválasztásra vonatkozó előterjesztéseket adta elő a főjegyző. A presbiterium ezek közül csakis a választások napját állapotolta meg f. é. decz. hó 27. és 28. napjaiban, valamint a szavazásra jogosítottak listájának elkészítését rendelte el, amelybe felveendőek azok az egyháztalok, akik mult évi adójukat f. é. nov. 27. napjának 5 órájáig, valamint azok az i. é. felvett új talok, akik ugyanekkorra folyó évi egyházi adójukat kifizették. A többi intézkedésekről szóló javaslatokat egy küldöttsegnek adtak ki, mely azt határozathozatal vegett a szept. 5-iki gyűlésre beterjeszteni tartozik.

Ekkor következett a legfontosabb, de mindenestre legsürgösebb tárgy, a főiskolai gazdasági tanács Végzése a főiskolában elhelyezett V. és VI. elemi osztályok kitéleltése tárgyában az iskolaszék azon javaslatával, hogy a presbiterium írjon át a városi tanácshoz, hogy a nevezett két osztálynak ha másként nem bérhelyiségben leendő elhelyezéséről gondoskodják, s egyszermind kérje meg a tanácsot, hogy a központi elemi főiskola ügyét minél előbb vigye dűlőre úgy hogy az a jövő tanévre felépítve s megnyitható legyen. A javaslatot K i s s Albert azon módosításával fogadták el, hogy a főiskolai V. és VI. elemi osztályok elhelyezése vegett nem a városi tanácsot, hanem az elemi iskolákat építtető vegyes bizottságot kerik fel.

Országos nyomdászkongresszus Debreczenben.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, augusztus 3.

A jubileumi ünnepély.

A komoly munkát, melyet a kongressusi tagok Debreczenben végeztek, szombaton este egy fényesen sikerült jubileumi ünnepély váltotta fel. A Margit fürdő díszes termében ünnepelték meg a debreczeni nyomdászok önképzőköriük fennállásának 25 éves évfordulóját egy hangversenyvel, melyben az Ébredés dalkör is közreműködött.

A Margit fürdő díszterme szorongásig megtelt igen szép közönséggel, a melynek sárabán láttuk: Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester helyettes, Balyovszky József nagyváradi polgármestert, R o n c s i k Lajos tanácsost, Vegh Gyula tb. főkapitányt.

Az ünnepélyt Kiss Béla zenekara a Rákóczy indulóval nyitotta meg, ezután az Ébredés-dalkör a Hymnuszt énekelte el, amelynek szép előadását a közönség zajos tapsviharral jutalmazta.

Heller József az egyesület elnöke alkalmi beszédet tartotta meg a közönség figyelmese érdeklődése mellett. Kiterjeszkedett az egyesület humanus működésére, a mely negyedszázad óta teljesíti nemes feladatát. — Ezután köszönetet mondott mindazoknak, a kiknek jóindulatát az egyesület valaha vagy ezen az ünnepélyen kérdemelhette. Azzal végezte beszédét: Ejen a haza eljen Debreczen nemes közönsége, éljenek a nyomdászok.

A felhangzott lelkész taps után ismét az Ébredés dalkör adta elő Thern Karolynak — "Da-ünnepen" című dalát meglepő preczizitással.

Kiemelendő pontja volt a műsornak Kovácsy Kálmán alkalmi ódája. A gondolatgazdag szép költeményt hatással adta elő s a közönség viharos tappsal jutalmazta meg a szerzőt.

Ismet az Ébredés dalkör jelent meg a

színpadon és Lányi Ernőnek Reszket a borkor cz. dalával szerzett nagy élvezetet a közönségnek, amely mindaddig nem hagyta abba a zajos tapsot, míg a dalkör újból el nem énekelte a szép dalt. A műsor következő száma népdalok voltak, amelyeket H a j n a l Sándor adott elő Göndöcs István zongora kísérete mellett nagy hatással.

E számért dicséret és elismerés illeti ugy Hajnalt, kinek csengő, szép hangja van, mint G ö n d ö c s Istvánt, ki remek kíséretet nyújtott Hajnal énekéhez.

A műsor utolsó száma is az Ébredés dalkörnek jutott, a mely ezuttal is tanbizonyosságot szolgáltatva, hogy méltó a minden alkalmommal felhangzó taps és éljenekben megnyilatkozó elismerésre.

A jubileumi ünnepély programja ezzel véget ért. A megjelentek elismeréssel és dicsérettel adóztak egy a r. bizottságnak, mint a szereplőknek. Közös igyekezettel teremtettek meg a szép ünnepélyt, a melynek emléke feledhetlen lesz a nyomdászegylet tagjai előtt.

Az ünnepélyen jelenvoltak ezután a fehér asztalnál foglaltak helyet s csak a kedélyes vacsora után vette kezdetét a tánczvigalom. A terem egészen megtelt szép fiatal asszonyok és leányokkal. Kiss Béla zenekarával rázendítette a talp alá valót s tánczba kezdtek a párok. Az első négyest nyolczvan pár tánczolta.

A tánczvigalom belenyult a rozsaujra hajnalba. A következőkben sikerült tudósítónak összeállítani a megjelent hölgyek névsorát:

A s s z o n y o k: Balogh Mihályné, Barna Janosné, Erdélyi Ferenczné, Ehrenfeld Zsigmondné, Erdős Beláné, Farkas Ágostonné, Groszmann Emilne, Gebancz Ferenczné, Hoffmann Sándorné, Huszt Józsefné, Heller Károlyné, Horovitz Zsigmondné, Hopp Istvánné, özv. Halász Imrené, Jancsó Lajosné, Jancsik Henrikne, Kanizsai Endréné, Konrad Józsefné, Kiss Józsefné, Kurucz Beláné, Kazla Józsefné, Küllös Janosné, Miskely Beláné, (Budapest), Molnár Karolyné, Molnár Istvánné, Nagy Sándorné, Ormós Andrásné, Szabó Gyulane, özv. Szarka Sándorné, Szabó Karolyné, G. Szabó Kálmánné, Szabó Józsefné, özv. Sarkózy Imrené, Szél Sándorne, Szabó Istvánné, Stadler Miklósné (M.-Sziget), Simon Mihályne, Schwartz Edéné, Takács Sándorné, Thamasoczky Györgyné, Wohl Istvánné, Vesszősi Józsefné, Weidner Kálmánne, Vegh Lajosné, Zaka Lajosné (Budapest.)

Leányok: Bacsoni Erzsike, Barna Zsuzsika, Csernak Mariska, David Zsuzsika, Erdélyi Mariska, Hozabetz Matild, Juridesz Paula, Jancsó Mariska, Kiss Juliska, Kovács Mariska, Klein Mariska, Kosa Róza, Küllös Zsuzsika, Kazla Ilon, Molnár Amália (Arad), Mencezi Pepi, Mencezi Vilma, Molnár nővérek, Nagy Roza és Mariska, Ormós Eszti, Ormós Juliska, Pásztor Emma, Szabó Ida, Szarka Erzsike, Saary Irma, Sarkózy Margit, Szabó Erzsike és Annuska, Soltész Eszter, Tömörny Juliska, Thamasoczky Ilona, Vesszősi Annuska.

A kongresszus befejezése.

Folyó hó 22-én, tegnap dé előtt 9 órakor a városháza nagytermében Torók Ferencz kongresszusi elnök enöklete alatt tolytattak a kongresszust.

Miután szombaton az ügykezelesi és vitikum szabályzatot hosszas vita után a legtöbb módosítás mellőzésével befejezték, a napirend többi pontjait kezdék tárgyalni.

Igy a soproni, győri és szombathelyi nyomdászok azon indítványai felett indult meg a vita, hogy

a.) Hatalmaztassék fel az egylet központi választmánya a szükséges lépések megtételére, hogy a pozsonyi egylet az országos egylethez csatoltassék.

b.) Utasítottassék a pozsonyi egylet utassegély szabályai szerint való átdolgozására.

Továbbá tárgyaltuk még a p-ési kerület azon indítványát, hogy miként lehetne a rokkantnak helyzetét javítani.

Délután a napirend letárgyaltván a kongresszus befejezést nyert s a küldöttek valamint az Ébredés dalkör tagjai elostottak

esteli és ma reggeli vonatokkal vissza lakóhelyeikre.

Ezzel a nyomdászkongresszus és az ezzel kapcsolatosan rendezett ünnepek befejezést nyertek.

Az Ébredés dalkör tagjai.

Bizonyára sokakat érdekelni fog, hogy kikből állott az oly szép sikert aratott É b r e d é s dalkör tagjai? Ennek a kíváncsiságunk velünk eleget tenni a következő névsor közléseivel:

Göndöcs István (karnagy), Hajnal Sándor, Hoffmann Antal, Silbweck Ignác, Schön János, Pözner Felix, Bauer Ferencz, Klits István, Vörös Vilmos, Forgács István, Freyberg Adolf, Pénzes Sándor, Aigner József id., Aigner József ifj., Meilinger József, Nagy Sándor, Francia József, Novak János, Horváth Ferencz, Csáhy Lajos, Schwandtner Lajos, Sallay Gusztáv, Walmaun József, Filloh Geza és Baán Imre.

Táviratok.

Zavargások Athénben.

Budapest, aug. 23. A «Debr» ered. táv. Athénből jelentik, hogy az ottani színházban tegnap nagy népgyűlést tartottak a békeszerződés ellen. Felszólították a királyt, hogy újra vegye fel az ellenségeskedések fonálát. A gyűlés határozatait az összes lapok helytelenítik. Az ebből támadt zavargások folytán egy őrnagy és egy főhadnagy könnyen s egy katona súlyosan megsérült. Tegnap nagy tüzvésszel keletkezett, mely a város nagy részét elhagyta. A kert egy millió drachmára becsültek. A tűz óta a lakosság mind fenyegetőbben viselkedik. A kormány rendelkezése a vidékről újabb katonai segítség érkezett s a legutolsó zavargásoknál a kerületi főnökök is megsérültek. Számos elfogatást történt.

Verekedő sztrájkolók.

Budapest, aug. 23. (A «Debr» ered. táv.) A budapesti kőműves segédek között kitört a sztrájk. Mivel a sztrájkolók nagyon rakoncátlanul viselkedtek magukat, a rendőrök és palérok nyugalomra intették őket. Ez azonban csak olaj volt a tüzre, mert a munkások megdühödtek s két rendőrt és egy pallért elverték.

A vasutasok pótléka.

Budapest aug. 23. (A «Debr» ered. táv.) Egy pár újság jelezte, hogy a miniszter ez évre a vasutasok részére drágasági pótlékok engedélyezett. A vasutasok már várták a pótlékokat, de hiába? Most azután megjött a miniszteri leirat, mely nem drágasági pótlékokat, hanem építési pótlékokat engedélyez, és azt is a vasuti mérnököknek. A pótlékok a főfelügyelők részére 800, mérnökök részére 500 forintban állapíthatók meg. A vasuti tisztek között ezen eljárás miatt nagy az elégtelenség.

Osztótrák bonyodalmak.

Budapest, aug. 23. (A «Debr» ered. táv.) B e c s b ö l jelentik; hírlík, hogy több párt nem is vesz részt a Badeni által proponált kiegyezési konferenciákon.

Nagy sztrájk a fővárosban.

Budapest, aug. 23. (A «Debr» ered. táv.) A fővárosban általános sztrájkra készülnek a munkások. Már mintegy 20000 ember sztrájkol.

Újdonságok.

* Személyi hírek. Mint örömmel jelenthetjük Kis Áron ev. ref. püspök a ma déli vonattal kedves családjával együtt a legjobb egészségben hazaérkezett nyári üdüléséből. — Dr. Bullyóvszky József Nagyváros polgármestere és ifjú Rimler Károly nagyváros város főkapitánya egy napi itt időzése után a délutáni vonattal hazautaztak.

* Lajos napja. Két nap még s itt van augusztus 25, eddig öröm, most gyász napja minden igaz magyar előtt, mert meghalt a második Nagy Lajos, akit e di-

szes névvel a magyar egy félszázadon keresztül megtisztelt. . . . Ezelőtt éltették Kossuth Lajost széles hazában mindenütt, — ma már csak az emléket varázsoljuk vissza újra és újra a szívekbe. Ezt a célt kívánja szolgálni a debreczeni első magyar asztaltársaság is, melynek egyik célja a hazafias irányban működés, mikor multjához hiven ez évben is megünnepeli néhai nagy hazánk fia Kossuth Lajos nevenapjának emlékét, mely társas-vacsorával egybekötve N e m e t h András piacz-utcai «Debr» című vendéglőjében f. é. augusztus 24-én fog megtartatni. — De vajon elég-e ez?! Mikor fogja már ékesíteni annak a templomnak, mely az Ő dicsőségének legnagyobb tanuja tornacza előtt Debreczen városának földjét a Kossuth Lajos ércszobrára?! Az persze szóból, dalból meg nem születik: Debreczen elhíresztelt, gazdag, hazafias polgársága, nyisd fel már egyszer a szemedet! Vagy talán nem hallod dörögni az égből a szabadság lantosának feddő szózatát:

Megint beszélünk, csak beszélünk,

A nyelv forog, — a kéz pihen . . .

Ne pihenjen tovább: Most esztendőre legyen meg a szobor!

* A mai tanácsülésből. Segély a segesvári szobor-bizottságnak. A mai tanácsülés 100 koronát szavazott meg a háralékban levő Segešvári szobor-bizottságnak s a pénzt már el is küldte Kedves István a bizottság pénztárnokának. — Drágasági pótlék. A városi napidíjasok és hajdu legénység drágasági pótlék iránt nyújtottak be kérvényt. A tanács véleményadás céljából a városi számvevőségnek adta ki a kérvényt.

* A nagyvárad polgármester Debreczenben. Dr. Bullyóvszky József, Nagyváros sz. kir. város fiatal polgármestere, mint már megirtuk, szombaton este városunkba érkezett s megjelent a jubileumi nyomdász mulatságon, hol a legjobb hangulatban töltött el néhány órát. — Látogatásának tulajdonképeni célja — mint már megirtuk — városunk közigazgatásának szemügyre vétele volt. Leginkább a közvilágítás ügye iránt érdeklődött a polgármester, mint a mely kérdés ma Nagyváradon is aktuális s tüzetesen átnezte az összes válaszokat, melyeket a nagy magyarországi városok Komlóssy Arthur főjegyző felszólítására beküldöttek. — A város házáról a gazgár telepre hajtattak főjegyzőnkkel mint vendéglátó házigazdával, a hol őket Antallóvics Gyula igazgató fogadta megnyerő előzékenységgel s bemutatja a vendégeknek a gyár összes berendezését és felszerelését. A nyert felvilágosításokra mintegy válaszul azt jegyezte meg Bullyóvszky, hogy a debreczeni gazgár sokkal terjedelmesebb és nagyobb üzemű, mint a nagyvárad. Nagyváros város szerződése az angol társulattal csak 7 év múlva jár ugyan le, de a felmondás határideje már most telik le az ideén. A polgármester meghívta Antalóvics igazgatót, ki a várad Félis fürdőben fogódzni, hogy várad tartózkodása miatt látogassa meg s mint tréfásan megjegyezte, Nagyváros árai sokkal előnyösebbek, mint a gazdag Debreczené. — Ezután elbucsuáltak a vendégek az igazgatótól s kocsiába ülve a polgármester meglekintette a várost, valamint a középületeket s a városi istállót.

* Hajdumegyé őszi közgyűlése. Hajdu vármegyé őszi közgyűlése szeptember 27-én lesz. Ezt az állandó választmány ülése előzi meg 20-an. Ennek legfontosabb tárgyai az 1898-iki költségvetés és a balmoz új városi szolgabiroi választás lesz.

* Város főkapitánya a debreczeni orpheumban. Nagyváros rokonszenves főkapitánya, ifj. Rimler Károly tegnapelőtt városunkban időzött. Itt mulatása alkalmából meglekintette a vágóhidat és ugy annak berendezése mint különösen a hűtő kamarák és a jégkészítő nagyon megnyerték tetszését. Este a Bika szálloda mulatójában is megjelent, hol kellemesen lepte meg az orosz énekesek magya rHymnusza.

* Kath. autonómiai választások. Tegnap volt a Theresiaumi épületben szavazás az orsz. kath. kongresszusra felküldendő képviselőre. A szavazó bizottság tagjai voltak V á c z y János, Mihálovics István, T á r k á n y Péter, dr. D e r a k a s y István. A szavazás kevés érdeklődés mellett reggel 9-től 12-ig, d. á. 3 órától 6 óráig tartott. Mardatott Debreczen 10000-nyi katolikusa közül 139 szavazat mind H o v á n y i Gyulára.

* Az ev. ref. árvaügyi bizottság ülése. A debreczeni ev. ref. egyház presbitériumának árvaügyi bizottsága az egyház tanácstermében 1897-ik evi aug. hó 24-ik napján d. u. 5 órakor árvaügyi biz. ülést tart. Tárgy folyóügyek.

* A próba orgonázás helyének változtatása. Az ev. ref. presbitérium az énekvezérl állásra pályázók próbaorgonázásának és énekülésének helyét a kistemplomból, hova kitért a Kossuth — utcái új templomba tette át, a miért a pályázókat arra kéri az elnökség, hogy e hó 25-én d. e. 8 órakor ebben a templomban jelenjenek meg.

* A debreczeni dalegyet Belgrádban. A debreczeni dalosok délvideki utjokban immár vissza is tértek Belgrádból Magyarországra. Belgrádban — mint tudósítónk jelenté — 20-án a két ottani dalegyet testületileg ünnepélyesen fogadta őket. S vendégek J a n k o v i c s Dragomán és T a k á c s József a magy. kir. muzeum kirendeltségének másodfőnöke vezetésével meglekintették a város nevezetességét: a Hunyadi várat, képtárat, ethnogr. muzeumot, királyi palotát kívül és belül. A villasreggeli és ebéd a belgrádi dalosok kitüntető szíveségéről tanuszkodott. Este fel 8 órakor megkoszorúzták dalosaink M i h á l y fejedelem a szerb önállóság megalapítójának szobrát minden politikai vonatkozás mellőzésével. Este 9 órakor volt a hangverseny fényes sikerrel, melyen ott vult S c h i e s l b r. osztr.-magyar követ és A m b r ó z y br. attassé. Utána a korona szállóban bänket volt, melyet tancz követett — regg-ig mikor is hajnali 5 órakor 21-én hajóra szálltak s megindultak O r s o v a felé.

* Debreczeniek Moszkvában. Szerdan f. hó 17-én este érkezett meg az ervosi kongresszusra utazott Debreczeniek: dr. B r u k n e r Ernő m. v. egészségügyi tanácsys műtőorvos és neje, T ó t h Bela gyógyszerész és F e r e n c z y Ferencz gazd. tanint. tanár Moszkvában. Az ut. Kiewtől Moszkváig 27 teljes órát velt igénybe egy huzamban külön gyorsvonaton. Moszkvában összesen 7000-re megy most a kongresszusra hivatalosan érkezett vendégek száma, kik közül csak 2500 kapott belépőjegyet a csütörtökön, 19-én tartott megnyitási ünnepélyre s a debreczeni vendégek mindnyájan a meghívottak közt volta. A megnyitási ünnepélyen jelen velt Alexandrovics S z e r g i u s z nagy herceg, moszkvai katonai kormányzó, az orosz czár nagybátyja is. E hirt egy moszkvai képes levelező Inpon küldte nekünk a társaság egyik tagja, melyen látható a székesegyház, egy kápolna, egy szobor és — egy ágyu, körülte golyókkal.

* Elveszett egy női arany óra, láncz és brosche tüvel együtt a Hungária kávéháztól a Kis ut. utcáig. A becsületes megtaláló szíveskedjék ezeket vagy a kapitányi hivatalba, vagy G a n o f s z k y Lajoshoz az üzletbe vinni ahol kellő jutalomban rézesül.

* Eltévett tacskó Szombaton d. e. egy halványsarga him tacskó kutya (daxli), mely B o c z i névre hallgat, elveszett. Megtalálóját kerü a tulajdonos, hogy legyen szives azt lakására csapó-utca 302. sz. alá hazaszállítani, hol illő jutalomban részesül.

* Beiratások a róm. kath. elemi iskolában. A helybeli róm. kath. elemi fiú és leány iskolákban az 1897—8 évre a beiratások szeptember hó 1—4-ik napjain lesznek délelőtt 8 órától 11-ig, délután 3-tól 4-ig. Tandij egézz évre 3 ft 20 kr., ezenkívül 15 kr. fizetendő az országos tanítói nyugalmap ja-

vára. A beiratások helyisége a Varga utczai róm. kath. elemi fiiskola. Debreczen, 1897. augusztus 23. Az igazgatóság.

* **Az új isr. templom felavatása.** A debreczeni isr. hitközség folyó évi szeptember hó 8-án d e 10 órákor tartja meg a nagyváradi utczaán épült új templomának felavatását, mely t e m p l o m f e l a v a t ó ü n n e p é l y sorrendje a következő: 1. Bevonulás, a XXIV. zsoltár éneklése közben. 2. «Ma toru» éneklés a templomi énekkar. 3. A zárókőbe elhelyezett emlék-okirat felolvasása. 4. «Hymnus» éneklés a templomi és tanuló ifjúsági énekkar. 5. Körmenet a Thórákkal és azok elhelyezése a frigyládába. 6. Az örök mécs meggyújtása, 7. felszentelési ének. XXX zsoltár, éneklés a templomi énekkar. 8. «Főlavató hitközönoklat», tartja Krausz Vilmos főrabbi. 9. Ima a királyért héber és magyar nyelven a nyitott szentély előtt. 10. «Szózat» éneklés a templomi és tanuló ifjúság énekkar.

* **A szép Annitu balesete.** A beszédes szép fekete szemek behunyják eltakarva a selymes pilláktól. A bíbor ajkakat össze szorítja a fájdalom és ott fekszik a törekeny kis virágánál az öltözében a pamlagon. Körülte a jó szíven segédkező s könyes szemű társnők ijedten aggódva lesik mozzanatát mert a társulat ékessége csillaga a kedvesen szép A n n i t u beteg, nagyon beteg. A legszebb ének a legkedvesebb táncz lejtes tüzeben kicsi szíve össze szorult és élettelenül terült el. Igaz meghatottság tükröződött az arczokon s minden arczon olvasni lehetett a részvétet... Szegény szép A n n i t u iránt! A segítségül siető orvos az aggódó tisztelők serege veszik körül. S a kis A n n i t u a rohamtól még gyengén, megtörve anyagi mosolyát ajkán köszöntö meg az iránta nyilvánuló részvétet. Sajnálatos haljuk, hogy a társulat el akar már utazni, holtott a közönség őket legjobban kedveli. S bár a magyar soha se szerette a muszkát, feldobog szíve a tüzesen lejtett bájos orosz tánczra s lélegzetet elfojtva lesi mindeu mozdulatokat, hogy azt án lelkesen éljenek és tapsoljon nekik.

* **Az egészség a fő.** A belügyminiszter az összes megyék főorvosának és így Hajdúvármegye főorvosának dr. Losonczy Álmósának is küldött népiesen irt könyveket, melyek egyszerű szavakban megírva hivatva vannak a köz népet tanítani és útmutatni, hogy egészségüket hogy ápolják és amint járjanak el ragályos és fertőző betegségek esetén. Az igen helyesen megírt könyvek tényleg nagy befolyással lehetnek a jövő egészségügyi viszonyokra. A Dr. B é k e s s y Geza könyvéből 40 drbot, a dr. Osváth Albertéből 15 drbot küldött a belügyminiszter.

TANÜGY.

A zenede értesítése — A debreczeni Zenede 36-ik tanéve folyó 1897-dik év szeptember hó 13-án veszi kezdetét s tart jövő év június hó végeig. A debreczeni zenedében é tanévvel tanrendszer változás lép életbe, mely által zenedénk az orsz. magyar kir. zeneakadémiának — Magyarország — tanrendszeréhez szorosabban alkalmazkodik. A zene elmélet oktatásánál az ének és zongora kiegészítő taneszközü fog alkalmaztatni — mi által egyrészt az elméletnek már az első tanévben kellett tul leendő tanításával a növendék nem lesz megterhelve, másrészt a szemléleti oktatás folytán az elmélet könnyebben felfoghatóvá válik s a növendék egyszersmind a zongora elemeivel is megismerkedik. Az elmélet tanítása — a növendékek zenei előmenetelének megfelelőleg — az általános előkészítőt követő tanfolyamokban is folytatattani fog.

Beiratások a Nemzeti zenedében. A Nemzeti Zenedében a növendékek beiratása f. évi augusztus hó 30-tól bezarolag szeptember hó 5-ig az intézet helyiségében (IV. Ujvilág utca 14 sz.) naponként d. e. 9—12 óráig történik. Ezen időn tul csakis külön igazgatói engedély alapján na-

ponként délután 3—5 óráig. Mindkét nembeli növendékek felvételnek az ének, zongora, orgona, az összes vonó és fuvó hangszereit, továbbá az összhangzattan, zeneszerzési, zenetörténeti és esztetikai tanszakokba, a vonós-négyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene és liturgiái tanszakokba. Beiratási díj 6 frt. Budapest, augusztus hó 21. Bartay Ede kir. tan. a nemzeti zenede igazgatója.

A vasuti kedvezmény.

Az állami iskoláknál alkalmazott tanítók és tanárok, ugymint a hivatalnokok vasuti kedvezményben részesülnek: ugyanazon kedvezményt a miniszter kiterjesztette a közig. tisztviselőkre is, de a községi és felekezeti tanárookra és tanítókra nem, sőt eziránti kérelmeket, könyörgéseket, mit részint deputációk közbenjárásával, részint folyamodványok útján terjesztettek eléje, határozottan visszautasították. Hiába argumentáltak ellene a napilapok, hiába történt interpelláció az országgyűlésen, a miniszter nem engedett és szilárdan ragaszkodott azon elvi okokhoz, melyeknek alapján a jogosan kért kedvezményt ismételve és ismételve megtagadta.

Pedig hát azok az elvi okok elég gyenge okok; azok miatt egy olyan nagy testület, a községi és felekezeti iskolák tanárait, a közügynek ezen önfeláldozó, önzetlen szolgáit, a kik iránt mindenki, de első sorban jó példával előjárva a miniszter, kell, hogy kellő tisztelettel viseltessek, kár volt az igazság és méltanyosság megsértésével mellőzni.

Nem az a pár forint, melyet utazásuk alkalmával megtakaríthatnának, boszantja önértéküket, amár szerény fizetésük mellett ez is jól esnék, ha például hosszabb utat kell tenniök vagy családjukkal utaznak, hanem az az indoktalan megkülönböztetés, az a méltatlan mellőzés, mely olybá tünteti ezen testületek tagjait, mintha nem is volnának annyira érdemesek a miniszter kegyeire, mint az államiak.

De vajjon miért teszi ezt a miniszter ur? Talán takarékosági szempontból? Ugyan mennyi lehet azon összeg, mely ezen az uton megtakarítható? Vagy megtakarítás-e az, ha kedvezmény nélkül 1000 tanár és tanító közül utazik 500, míg ha kedvezmény volna, mind az 1000 utaznék nemcsak egyszer, de többször is. Mert lát tudvalevőleg mindnyájan, kevés kivétellel, szenvedünk ama gyöngeségben, hogy önmagunkat szeretjük imítani azzal a tudattal, hogy olcsón utazunk, tehát utazunk többet és többször. Eszerint tehát az engedmény megadásával nemcsak kára nem volna az államnak, hanem inkább haszna.

Ez nem lehet elegendő ok az engedmény megtagadására, az igazi okot tehát masutt kell keresnünk. Ugy látszik, hogy a miniszter nagyon egyoldalulag alkotta elvi okait. Az állami tanároknak megadta a kedvezményt, a községi tanárokat pedig abból kizárta, mert nem államiak, mert nem az államtól kapták fizetésüket, jöllehet egy és ugyanazon szolgálatot teszik, egy és ugyanazon ügynek szolgálnak, de az a hibájuk, hogy nem államiak. De hiszen ezek ép oly szolgálatot végeznek, olyan iskolákat látnak el, melyeknek ellátásáról és fön tartásáról az államnak volna kötelessége gondoskodni. Hisz ezek ép ugy, mint magok a községek és felekezetek az államnak tesznek hasznos szolgálatot, az állam terheit viselik. Hisz ezek az államnak milliókra menő hasznot hoztanak, az államnak milliókra menő összeget takarítanak meg, állami tisztviselőket képeznek és nevelnek mit ad ezért az állam? Semmit, sőt még a vasuti kedvezményből is kizárja munkáikat.

Az az érv pedig, melylyel a legközelebbi visszautasítást indokolták a kereskedelmi miniszterumban, tudniillik hogy a községi és felekezeti tanárok azért nem hivatkozhatnak az állami tanárok példájára, mert ezek nem mint tanárok, hanem mint állami hivatalnokok részesülnek vasuti kedvezményben, kézzelfogható gyenge érv, miután a miniszter a vasuti kedvezményt a vármegyei tisztviselőknél is megadta, kik pedig nem állami hivatalnokok.

A csár és az elnök találkozása.

Felix Faure, a francia köztársaság elnöke a napokban indult Párisból Pétervárra, hogy a csár mult évi párisi látogatását visszazonozza. Francia és Oroszország aza két állam, melynek kormányformái s állami szervezete az Európában divó államformák két ellentétes végletét képviselik és képviselik. A demokratikus köztársaság és az abszolút ceszarizmus egymásnak kétségtelen ellenlábasai s így érthető, hogy a hivatalos Franciaország és Oroszország a lefolyt évszázadban ritkán testvéresültek. A hivatalost mondjuk, mert a francia szellemnek az oroszra való befolyása elvitázhatatlan. Az orosz udvari élet II. Katalintól kezdve egészen maig rövid megszakításokat kivéve teljesen francia befolyás és szellem alatt állott ugyanyira, hogy még a Lajosok udvarának erkölcs-telensége is buján sarjadtott a Néva-parti Párisban. Katalin csárnök sokáig levelezett Voltairerrel és Dicerottal, ugyanayokkal, kik az előtte annzira gyűlöletessé vált francia forradalmat előidézték. Mert ha kultiválta is a pétervári udvar a gallomániát, ez csak az ancien regime szellemének akceptálásából állott és mihelyt a menekülő XVI. Lajost a varanesi vámnál elfogták, Katalin csárnök visszahívta a párisi orosz követet, attól fogva gyűlölettel viseltetett minden iránt, a mi francia. Mert a fehér lilom kedvelt szimbólum volt Oroszországban, a frigirai sipka azonban gyűlöletes és rettegés tárgza.

Ily körülmények között nem érdektelen a történelemben visszafelé lapozva, oly esetek után kutatni, midőn most, Pétervárott, a hivatalos Francia- és Oroszország találkoznak.

Az előbbiekből következtetve ilyenmü precedens nem igen fordult elő. A tavalyihoz és a mostanihoz hasonlítható eset tulajdonképen csak kétszer történt és pedig gyakran egymásután. I. Napoleon és I. Sándor csár találkoztak először 1807-ben Tilsitben és a rákövetkező évben 1808-ban Erfurtban. Mindket találkozásnak egy-egy békekötés az eredménye. Ezt a két nagfontosságú találkozót alább részletesebben fogjuk elbeszélni, de a kronológiai sorrend megköveteli, hogy előbb két kisebb jelentőségű esetről is megemlékezzünk. E két alkalommal nem tényleges frynczia államfőnök jelentek meg az orosz udvarban. hanem csak két Bourbon-házbeli herczeg, kik a rombadótt ancien regime nevében kopogtattak az abszolútizmus mentesváránál, az orosz udvarnál.

1793-ban artanis-i Károly jelent meg II. Katalinnal segélyért könyörögve. II. Katalin, kit a párisi forradalom eseményei reméltetel és gyűlölettel töltöttek el, nagyon szivesen fogadta a trónja vesztett éralk dóház követét s hathatós segélyt is igért neki. De csak az igretnél maradt. Oroszország operálását már akkor feszélyezte Anglia magatartása s ez alkalommal is félt volt, hogy az orosz beavatkozás Angliát a francziák táborába hajtotta volna. Csak hat évi tétovázás után fejlődtek oda a viszonyok, hogy Pál csár tényleg felléphetett a francziák ellen s Bonaparte egyiptomi tartózkodása alatt Szuvarovot orosz csapatokkal a francziák ellen küldhette. Pedig ezt megelőzőleg egy másik kísérletet is tett a Bourbon-ház, hogy az orosz advárt Franciaország ellen való aktív fellépésre készítse. A guillettinál elvérzett XVI. Lajos másik öcsese XVIII. Lajos (artois-i Károly, a későbbi X. Károly szintén öcsese volt) a canapformái béke után megjelent az orosz udvarnál, esdekelve, hogy a tehetetlen és megalázott Ausztria helyett Oroszország vegye kezébe a legimmitás ügyét és szerezze vissza a trónt a Bourbonoknak. XVIII. Lajost mint legitim franczia királyt nagy ünnepekkel fogadták s Miltau városát szemelték ki számára tartózkodási helyül. — A csár pénztárából külön 200.000 rubelt kapott udvartartási költségül egyszersmind minden francia menekültet a lakarakkal fogadtak.

1799-ben tényleg bevonultak az orosz csapatok Svájcba, a honnét a francziák olaszországi és franciaországi pozícióját egy csapásra akarták megdönteni. Hogy ez nem sikerült, Napoleon egyszerre csak otthon temett. Valóban jött, látott, győzött. A luné-

villei béke astán jó időre megsemmisítette a royalisták reményeit.

Francia és orosz szuverének legközelebbi bekét, szövetséget kereső találkozására már említett tilsi és erfurti találkozás volt. Az auszterliczi csata után, midőn először találkozott Napoleon és az orosz császár a csatamezőn. Napoleon látta, hogy ezután egyetlen számottevő ellensége Oroszország. S azzal az éles politikai megfigyeléssel, melylyel az alakuló események kifejlődését előtte látta, rögtön észrevette, hogy mindaddig, a míg ez ellen az egyetlen ellenfél ellen egész erejével döntő küzdelemre léphet, tanácsos lesz Oroszországot barátjává és szövetséges társává tenni.

Igy történt, hogy ugyanazon háboru után, melyben először Poroszországot megverte és porig megalázta, aztán a poroszokkal egyesült orosz sereget is szétszórta, míg előbbiekkal érezette a vae victis keserűségét, a czárral szemben nem hogy nem játszotta a győzelmes parancsolót, ellenkezőleg mindenütt kimutatta, mennyire becses fontos ránézve Oroszország szövetsége.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsbefőzés új módja.

A gyümölcsbefőzés ideje elérkezvén, nem mulaszthatjuk el háziasszonyaink figyelmét egy új befőzési eljárásra felhívni.

Mint minden téren a megrögzött szokás igen nehezen küszöbölhető ki, ugy ezen a téren is. Még mindig a régi befőzési módot követjük, dacára annak, hogy drága, mert igen sok cukrot használnak fel a befőzéshez, a mellett kimondjuk — ha megnehezítenek is kissé háziasszonyaink — nem felel meg a czélnak.

Ezt annál inkább merjük állítani mert ha őszinték akarunk lenni, a gyümölcsöt bizony amidőn esszük, nem tudjuk mit ettünk meg, csak erős édes íz érezünk a legjobb befőzött-nél, pedig a befőzöttet azon czélból készítjük hogy a gyümölcsidény elmúltával is élvezhessük a nemes gyümölcsök kellemes ízét. A tulságos cukor felhasználásával ezen főczél teljesítését.

Sem az amerikaiak, sem a francziák akik pedig elismert nyenczek, nem használnak fél annyi cukrot sem, befőtjeik készítéséhez, mint mi.

Az eljárás alapját ezen új befőzési mód-nak is a vegyészeti előhaladása írta elő. — Tudjuk azt, hogy a cukrot a gyümölshöz azért adjuk, hogy ez konzerválja. Ezt elérhetjük azonban más módon is t. i. párolás után.

Ugy, mint eddig, az új eljárásnál is, igen megvalogatjuk a befőzésre használt gyümölcsöt, csupán a legszebb és legépebb gyümölcsöt tartva meg erre a czélra.

A gyümölcsöt megmosva, üvegekbe, vagy szelenczékbe helyezük és vagy tiszta vizet öntünk rá, vagy pedig oly cukros vizet, a melyben a cukor a gyümölcs súlyának negyed részét teszi, ezután légmentesen záródó fedéllel az üveget elzárjuk. Most következik a tulajdonképeni eljárás, t. i. a lepárolás.

Egy tiszta nagy üstbe körülbelül jó tenyérnyi vizet öntünk, erre pedig egy faracsozatot helyezünk oly magasaágban a víz fölé, hogy, ha felforr, ne érje a rácsra helyezett üvegeket vagy szelenczékét. Természetesen a rács csak oly ritka lehet, hogy az üvegek keresztül ne essenek annak nyílásain. Ha az egész rács telerakott üvegekkel, jól befedjük az üstöt. Még nedves pokrócot is helyezve a tetejére, hogy mentől kevesebb gőz távolodhassék el az üstből. Erre addig hevljük az üstben levő vizet míg a befőzendő gyümölcs 80—90° Celsius el nem ért, mi rendesen 20—30 percig tart. Ezzel a befőzés be van fejezve. Lassu kihűlésnek adunk helyet és csak akkor ha már kézzel bátran kiszedhetők az üvegek vagy dobozok, vesszük ki azokat az üstből.

Már a használt magashőfokból is kitűnik az eljárás tulajdonképeni célja, mely mint tudva van, csak az lehet, hogy a gyümölcsben levő erjesztő és rothadást előidéző gombák

csírát megsemmisítsük. Ezt pedig csak ily magas hő fok alkalmazása által érhetjük el. Ugyanis 80—90° Celsiusnál már az erjesztő és penészgombák csírái elpusztulnak, miáltal a konzerváló gyümölcs biztosítva van a későbbi elromlásától.

Az új eljárás másik előnye abban áll, hogy ha nem is tartja meg a gyümölcs oly szép színét izre nézve sokkal kellemesebb lesz mint az, melyhez sok cukor lett használva. Legjobb előnye pedig az, hogy sokkal olcsóbb és így minden háziasszony az eddigi költségek árán nagyobb készlettel láthatja el magát. Végre ami szintén nem megvetendő előny a férfiak nem fognak annyit zsörtölődni a cukorparazítás miatt.

Sertősvásár.

aug. 21.

Kőbányai sertőspiacz. Szerbiai: Nehéz dáronkint 320 kilogrammon feüli sulyban) 00—56 krajczárig, közép (páronkint 250—260 kilogramm sulyban) 55—56 krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 54—55 krajczárig.

Sertőalétszám: 1897. évi aug. 19-ik napján volt készlet 30.177 darab, 1897 aug. hónap 20-ik felhajtattott 426 drb, 1897 aug. hónap 20-ik napján elszállított 325 drb 1897 aug. hónap 21-ik napjára marad készletben 30.251 drb. A bizott sertés üzlet-rányzata élénk.

Budapesti gabonatózsde.

aug. 21

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B á n s á g	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági	76	—00—00	80	00.00—00.00
"	77	—00—00	81	00.00—00.00
"	78	—00—00	82	—
Tiszavidéki	79	—00—00	—	13.25—13.35
"	76	12.85	12.90	80
"	77	13.00	13.05	81
Pestvidéki	78	12.40—13.15	82	13.20—13.30
"	79	13.10	13.25	—
"	79	13.20	13.20	80
Fehérmegyei	76	12.80—12.90	81	—
"	78	12.05	13.00	82
"	79	13.05—13.10	—	13.25—13.30
Bácskai	76	13.15—13.20	80	—
"	77	12.85—12.95	81	13.30—13.35
"	78	13.00—13.05	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	—	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű	70—72	8.90 8.65
" másodrendű	—	8.80 8.55
Árpa takarmánynak	60—62	6.50 6.50
" égetni való	62—64	7.20 7.80
" serfőzdei	64—66	8.— 8.10
Zab	39—41	6.30 6.40
Tengeri bánsági	—	4.35 5.—
" más nemű	—	4.35 4.35
Repece bánsági	—	12.20 13.00

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. MÓRICZ PÁL.

Egyedül jogosított magyar fordítás.

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — 54.

3.

— Nem csoda tehát, ha úgy elkésett, kotnyeleskedett közbe a kis komorna. De Magdeburger figyelembe nem vevén a közbeszólást, folytatta:

— A mint egyszer a Kisoldalon a Hid-utezában leérek, hát jön velem szembe egy equipage, melyben a mi primatorunk Frank Izrael ur ült! Ismeri kegyelmességed? E csak aztán az ember. Az első izraelita Cseh-

országban. Szokása, hogy midőn az utcán elfogott zsidót lát, mindjárt megkérdezi, hogy miért? És ha látja, hogy a zsidót jogtalanul bántották, azonnal szabadon bocsátja. Miért? mert olyan irás van nála, mire reá van írva, hogy a rendőr tartozik neki engedelmességni. Én nem is tudom, ki írta alá azt az irást, talán a városi kapitány ur, vagy a császár, vagy pedig a gubernator ur ő kegyelmessége? — kérdezze meg tőle, biztosan tud róla! Tehát a primator, a mint engem a három rendőrrel meglátott, azonnal megállította a kocsi s kérdezte: Mit eselekedett ez az ember, hogy elfogták? Az óvárosi rendőrök mind jól ismerik a primator urat s mondák: „Semmit sem előljáró ur! Csak nagy összeg pénz van nála, azért kísérteti magát. Kegyelmes grófné lehen, ezért késtem ötnegyed órával az ígért időn túl. Ugy-e, aggódott is már, hogy talán megszöktem? Pedig ha a Kubiteska urat megméltoztatott volna kérdezni, mindjárt megmondta volna, ki az a Dávid Leb Magdeburger!

Magdeburger most szünetet tartott. Mert sokáig beszélt minden megszakítás nélkül, nem csoda tehát, ha kifáradt. Epekedve nézdegélt egy karosszéket, várván, hogy majd csak megkínálják, midőn pedig ez nem következett be, mondá: Bocsásson meg kegyelmességed, de oly fáradt vagyok, mint a kutya! És a nélkül, hogy az engedelemadást megvárta volna, magához rántotta a piros selyem fotelt s oly erővel dobta belé magát, hogy a székek recsegett s ropogott minden része. Azután pedig a ruganyos ülésen kényelmesen hímálta magát. Anna kétségbeesetten csapta össze a tenyerét, látván, hogy könnyebb a jeges medvéből zongoraművészt képezni, mint sem Magdeburger a finom erkölcsökre bírhatni és aztán a nevetelen oktondi, de a becsületen Magdeburger átengedte sorsának.

A gubernatorné rendkívül megörült. Mert az időtájt még a leggazdagabb mágnások is szenvedtek pénzülségben. — Megörült tehát a grófné a váratlan pénzsegélynek. S elhatározta, hogy ily változott körülmények között sem az ékszer eladását, sem testvéreinek a segélyezését nem fogja eltitkolni. És hogy a fent maradó nagy összeget, miután testvére becsületbeli adósságát rendezte, férjének rendelkezésére fogja bocsátani. A legrózsásabb kedélyben volt tehát s pompásan mulatott az eredeti társalgáson.

— Aztán mit szolt hozzá Frankl primator? kérde a grófné, illatos zsebkendőjét ajkaihoz nyomva.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Nyilt levél.

Szívesen élek az alkalmammal, hogy köz-tudomásra hozzam, hogy nekem gyomorba-jomban az Ágnes forrásviz használata kitünő szolgálatot tesz; már annyira voltam, hogy minden orvosi segély mellett is, csak nagyon hiányosan táplálkozhattam, miután gyomrom a bevett táplálékot nem emészthette meg, akkor kezdtem a mohai Ágnes forrás áldásos vizét használni, mely oly jó hatással van, hogy emésztőképességem teljesen helyreállt s ezzel egyidejűleg álmatlanságom is eltűnt. Áldom a jó Istent, hogy a mohai Ágnes forrást az emberiség javára megteremtette.

Öszinte tisztelettel

Pintér József
uradalmi kasznár Iszka-Szt-György.

